

SCHATBEWAARDER

Programma over
verstandig omgaan met geld
voor leerlingen of cliënten met
een verstandelijke beperking.

Geld lijkt de gewoonste zaak van de wereld maar is in werkelijkheid een ingewikkelde uitvinding. Betalen is geen kwestie meer van iets ruilen tegen voedsel of een mooie schelp, ons huidige geld is abstract en virtueel: we zwaaien met een klein plastic kaartje, drukken op een knopje OK en lopen met de mooiste spullen de winkel uit. Tenzij de tekst 'saldo ontoereikend' op het scherm verschijnt, dan kunnen we opeens niets meer...

Als goed omgaan met geld al voor veel 'gewone' mensen behoorlijk lastig is, hoe moet dat dan zijn voor mensen met een verstandelijke beperking? Toch moeten ook zij weten wat geld waard is en hoe je er verstandig mee omspringt. Leren omgaan met geld behoort tot de kerndoelen van het VSO. Het is tevens een belangrijke stap voor de transitie van groepsgewijs naar meer zelfstandig wonen. Ook vergroting van de weerbaarheid is een belangrijk aspect: dagelijks worden we bedolven onder allerlei vormen van financiële verleiding en misleiding. Mensen met een verstandelijke beperking zijn daar extra vatbaar voor.

Met het programma **Schatbewaarder** geeft u leren omgaan met geld een concrete invulling.

Uitgebreide methode

Het programma is bedoeld voor mensen die moeite hebben met abstract denken en rekenen. Het is vooral praktisch: na afloop *weten* ze niet alleen hoe het moet, ze *kunnen* het ook in praktijk brengen.

Beeldend, actief en afwisselend zijn sleutelwoorden. Praten (met elkaar en luisteren (naar elkaar zijn belangrijker dan lezen en schrijven. Doen is belangrijker dan denken, de leerlingen blijven niet de hele les op hun stoel zitten. Deze afwisseling maakt de lessen niet alleen leuk, maar ook geschikt voor verschillende leerstijlen. Alle materialen die u nodig hebt voor de beschreven werkvormen vindt u in de 4 bijgeleverde lesboxen.

Het programma omvat 12 thema's, uitgewerkt tot gevarieerde werkvormen waarmee u het onderwerp op een begrijpelijke manier kunt uitleggen, een link kunt leggen naar het dagelijkse leven van de leerlingen en hen de vereiste handelingen kunt oefenen.

Ieder thema kan in 2 uur behandeld worden. U kunt ook voor kortere les-eenheden kiezen en zo het programma over een half jaar uitsmeren.

Het programma **Schatbewaarder** is afgestemd op de landelijke leerlijnen van het **CED**.

Op de volgende pagina's beschrijven we de thema's in vogelvlucht.

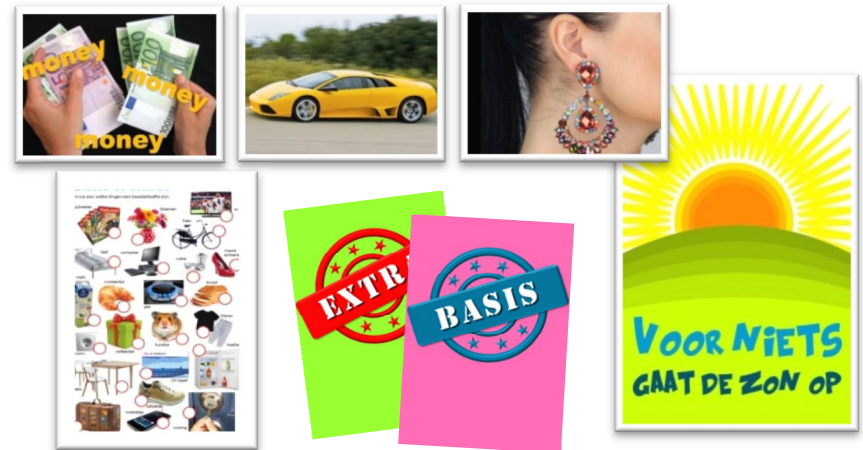
Thema 1: Op weg naar zelfstandigheid

Bij zelfstandigheid hoort ook: met geld om kunnen gaan. Wat kun je nu al zelf? Hoe zelfstandig wil je worden? Heb je daar geld voor nodig? Wat is jouw persoonlijke schat en hoe bewaak je die?

Thema 2: Voor niets gaat de zon op

Geld kom je overal tegen. Waar heb je het allemaal geld voor? Welke kosten komen steeds weer terug? Welke uitgaven heb je gelukkig maar heel soms of maar één keer?

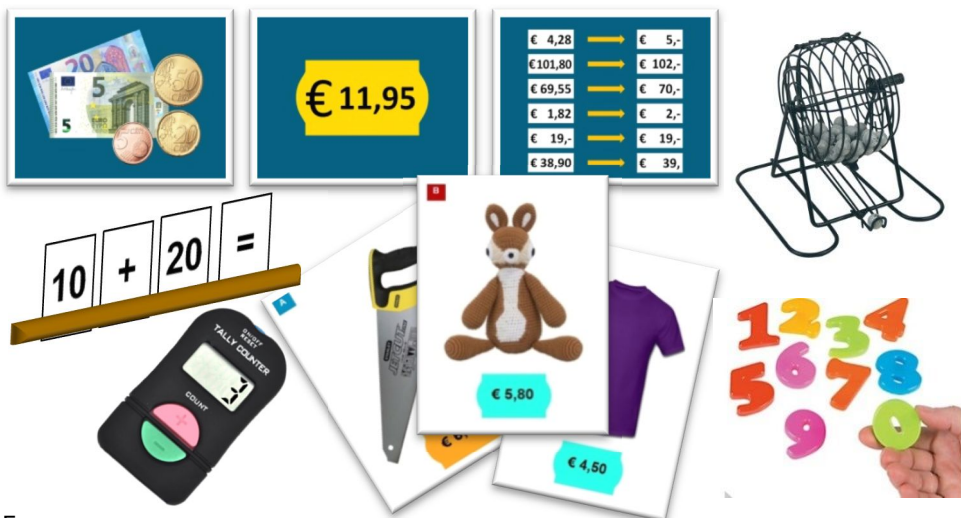
Thema 3: De inhoud van je portemonnee

Er zijn allerlei soorten geld: van papier en van metaal. Hoe ziet het er precies uit en wat is meer waard? Wat is het verschil tussen euro's en centen? Wat denk je: zou jij vals geld kunnen herkennen?

Thema 4: Wat kost dat?

Om met geld om te gaan moet je goed kunnen tellen. Kun jij goed tellen tot 10? En tot 100? Hoe wordt de prijs van iets opgeschreven en uitgesproken?

Thema 5: Eten en drinken

Je moet elke dag eten en drinken. Wat heb je nodig voor je ontbijt en lunch? Wat voor avondeten? Wat kost al dat eten en drinken per dag ongeveer?

Thema 6: Naar de supermarkt

Eten en drinken koop je in de supermarkt. Hoe weet je waar alles ligt? Welk merk kies je? Hoe weet je of genoeg geld hebt voor al die dingen in je mandje?

Thema 7: Bij de kassa

Uiteindelijk moet je natuurlijk betalen. Hoe gaat dat precies? Welke kassa kies je? Welke munten en biljetten geef je aan de kassière en wat krijg je terug? Wat is 'een bonuskaart'?

Thema 8: Pinnen

Er bestaat nog een soort geld: een bankpas. Maar wat is een bankrekening eigenlijk? En een pincode? Hoe gaat gewoon pinnen in zijn werk? En hoe 'contactloos' pinnen?

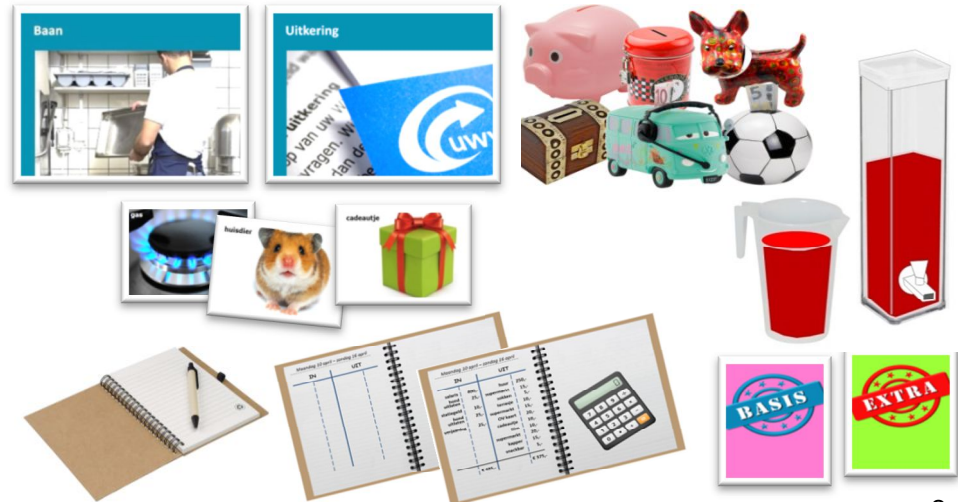
Thema 9: De geldautomaat

Hoe weet je of je nog wel genoeg geld op je rekening hebt? Hoe check je dat bij een geldautomaat? En hoe haal je daar 'geld uit de muur', op een veilige manier?

Thema 10: Geld uitgeven volgens plan

Als je van tevoren nadenkt over je uitgaven kom je niet voor verrassingen te staan. Wat is 'budgetteren'? En sparen? Hoe kun je aan extra geld komen?

Thema 11: Laat je niet verleiden

Er zijn zoveel leuke dingen te doen en te kopen! En wat kies je: nieuw of tweedehands? Is dat wat reclames beweren ook waar? En wat moet je doen als er een verkoper aan de deur staat?

Thema 12: De bodem van de schatkist...

Pas op: een schatkist kan leeg raken! Weet jij bijvoorbeeld hoeveel je telefoon kost? En wat is er mis met gokspelletjes? Hoe hou je dieven op afstand? Als je blut bent, waarom is lenen dan geen slimme oplossing?

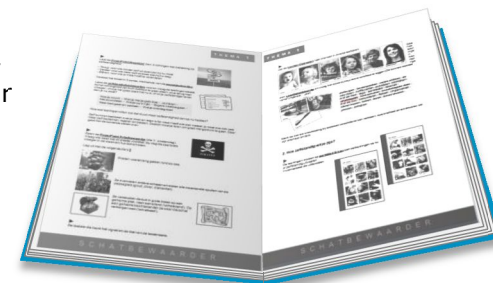
Individuele verwerking

Naast een groepsgericht programma zijn er ook individuele verwerkingsopdrachten. Deze zitten in de persoonlijke werkmap van de leerlingen. Dankzij een losbladig systeem van (gedifferentieerde) opdrachten kunt u de inhoud van de werkmap afstemmen op het niveau van de leerling.

Handleiding

Een uitgebreide handleiding beschrijft hoe u de werkvormen kunt uitvoeren, of er nog voorbereidingen vereist zijn, welke materialen u nodig hebt en waar u die kunt vinden. Zo hebt u relatief weinig voorbereidingstijd nodig. Overigens is deze handleiding geen keurslijf: u bepaalt zelf welke werkvormen u gebruikt en hoe u daarmee werkt.

Train de trainer

Ondanks deze uitgebreide handleiding is het raadzaam om gebruik te maken van het *Train-de-Trainer aanbod*. Het TdT-traject bestaat uit 4 bijeenkomsten, waarbij de leerkracht /begeleider 'on the job' wordt getraind in het werken met S.B. Dit op uw eigen school/trainingsruimte en met uw eigen groep. Zo maakt u kennis met alle *ins* en *outs* en mogelijkheden van het programma, zonder meteen ook al aan alle praktische details te hoeven denken. De lengte van het TdT-traject kan naar behoefte worden afgestemd.

Schatbewaarder in de praktijk:

A.J. Schreuderschool voor ZML/VSO Rotterdam

We hebben Schatbewaarder uitgevoerd in klas 4b, in een train-de-trainer formule: samen met Gerben Lems (trainer van Stras) en Ger Bassant (trainer van de Nederlandse Kredietbank). Leuk om te zien hoe bedreven zij met de kinderen werkten.

De leerlingen hebben veel geleerd. Bijvoorbeeld: hoe duur is het leven? Wat kun je kopen voor € 50? Koop je er eten voor, of een nieuw computerspel? Ze leerden een handige truc: "Kijk bij het boodschappen doen alleen naar de cijfers vóór de komma (niet naar de centen). Tel de hele euro's op, doe daar nog 1 euro extra bij en je weet hoeveel je moet betalen. Zo voorkom je dat je pas bij de kassa ontdekt dat je te weinig geld bij je hebt!"

Ze leerden ook hoe pinnen werkt en mochten zelf naar de geldautomaat. Een bijzondere ervaring!

De lessen zijn goed uitgedacht (activerende werkvormen), de werkbladen verzorgd en op verschillende niveaus uitgewerkt. Kortom: het waren leerzame lessen die we zeker zullen herhalen, zodat ze bekliven.

En zo'n train-de-trainer traject werkt prima, wij kunnen de komende jaren zelf met Schatbewaarder aan de slag!

Joke Bok, leerkracht klas 4b

Schatbewaarder in de praktijk:

Zorgaanbieder ASVZ Vrijheidsakker Barendrecht

De cursus is goed ontvangen. Door de vele plaatjes, spelmateriaal en puzzels wordt de inhoud inzichtelijk en is het leuk om te leren over geld. Het materiaal biedt verschillende ingangen om aan te sluiten bij het leervermogen van de cliënt.

De cursus heeft bijgedragen aan het gevoel van eigenwaarde van de cliënten. De een is trots dat ze kan laten zien dat ze nu het muntgeld uit elkaar kan houden, de ander omdat hij er achter gekomen is dat hij meer wist en kon dan hij dacht. Weer een ander heeft ontdekt dat meedoen aan een cursus en iets nieuws leren ook leuk kan zijn. Ook van collega's hoorde ik dat de cliënten enthousiast over de cursus vertelden. "Ze vragen wanneer jij weer werkt, want ze willen samen huiswerk maken!"

Eén cliënt ging boodschappen doen, kwam terug met een aanbieding en was daar helemaal blij mee. Een andere haalde tijdens zijn IP gesprek zijn portemonnee tevoorschijn en ging al het kleingeld benoemen. En een cliënt heeft zelf haar pasje laten blokkeren, toen ze merkte dat het gestolen was!

De diploma's hangen op hun kamers, ze zijn er apetrots op!

Els Gardenier, begeleider